

Průběh Norimberského procesu

Soudní jednání Mezinárodního trestního tribunálu bylo zahájeno 18. října 1945 v budově Soudní komory (sídla kontrolní rady spojenců) v **Berlíně**. Předsednictví vedl sovětský soudce **Iola T. Nikitschenko**. Obžaloba byla podána na 24 hlavních válečných zločinců a šest „zločineckých organizací“ (sbor politických vůdců NSDAP, SS, SA, říšskou vládu, generální štáb, gestapo a státní službu).

V době od 20. listopadu 1945 do 31. srpna 1946 pokračovala soudní jednání v Norimberku. Předsednictví vedl britský člen

soudního dvora, soudce lord **Geoffrey Lawrence**. Během 218 jednáních dnů byly při přeličeních provedeny výpovědi 360 svědků; svědci byli vyslechnuti zčásti ústně, zčásti písemně, částečně samotným soudním dvorem (236 svědků), částečně prostřednictvím pověřených soudců. Soudní tribunál dále důkazně zhodnotil asi 200.000 písemných mistopřísežných prohlášení.

Jednací řád norimberského procesu odpovídal anglo-americkému právu. Soudní dvůr měl v norimberské justiční budově k dispozici více než 1.000 spolupracovníků (vyslychající personál, tlumočníci, překladatelé, zapisovatelé).

Ve dnech 30. září až 1. října 1946 byly vyhlášeny rozsudky: 12 trestů smrti; 7 trestů odnětí svobody na 10 let až doživotí; 3 proštění obžaloby. Ze 6 obžalovaných organizací byly řídicí politické jednotky NSDAP, SS, gestapa a tajné služby prohlášeny za zločinecké.

Deset z dvanácti odsouzených k trestu smrti bylo pověšeno (Göring krátce před plánovanou popravou spáchal sebevraždu, Bormann byl odsouzen v nepřítomnosti). Poprava se konala v ranních hodinách dne 16.10.1946 ve staré sportovní hale norimberského vězení (budova byla v roce 1987 v rámci stavebních prací stržena). Těla byla spálena v mnichovském krematoriu a popel byl rozprášen do vedlejšího přítoku Isary.

Odsouzení, kterým byl uložen trest odnětí svobody, byli přeloženi do věznice spojenců pro válečné zločince v Berlíně – Spandau. Poslední vězeň Rudolf Heß spáchal v roce 1987 sebevraždu.

Vítězné mocnosti původně plánovaly konání dalších společných procesů, tento záměr však nebyl v důsledku studené války uskutečněn. V Američany obsazeném Norimberku se v letech 1947-1949 konalo ještě dvanáct dalších USA - vojenských procesů proti politikům, vojákům, hlavním představitelům hospodářských kruhů, lékařům, právníkům, členům ministerstva zahraničí atd. Obdobné procesy byly vedeny i ve francouzské, britské a sovětské okupační zóně.

Protokoly z hlavního válečného procesu proti válečným zločincům (Norimberského procesu) byly zveřejněny v letech 1947-1949; tzv. modrá řada („Blaue Reihe“) zahrnuje 22 svazků čítajících 14.638 stran.

Mezinárodní trestní tribunál „NORIMBERSKÝ PROCES“

V době od 20. listopadu 1945 do 1. října 1946 zasedal v porotním sále (sál č. 600 – „Schwurgerichtssaal“) norimberského justičního paláce ve Fürther Straße **Mezinárodní trestní tribunál** (dále jen MTT). Byl vytvořen na základě rozhodnutí Velké trojky (Spojených států amerických, Sovětského svazu a Velké Británie) přijatých na konferencích v Moskvě (1943), Teheránu (1943), Jaltě (1945) a Postupimi (1945).

Soudní jednání bylo z pověření amerického prezidenta Trumana organizováno americkým soudcem **Robertem H. Jacksonem**, který později během procesu vystupoval jako hlavní žalobce USA. Tento jako místo konání procesu doporučil Norimberk. Norimberk tehdy disponoval dostatečně velkou a při bombardování jen mírně poškozenou justiční budovou (22.000 m² užitné plochy s cca. 530 kancelářemi a 80 jednacími sály), v jejíž bezprostřední blízkosti se nacházelo rovněž funkční vězení.

Protože Sovětský svaz požadoval konání procesu v Berlíně, bylo na základě londýnské úmluvy vítězných mocností ze dne 8.8.1945 o pronásledování válečných zločinců dohodnuto, že stálým sídlem soudního dvora bude Berlín. První soudní jednání (z několika plánovaných) mělo probíhat v Norimberku. Místo dalšího konání procesu si měl soudní dvůr určit sám.

Kazáň ze čtyř velkých mocností (později se připojila i Francie) určila jednoho soudce a jednoho zástupce (zástupce nedisponoval hlasovacím právem). Vítězné mocnosti byly stejně zastoupeny i pokud jde o žalobce.

Čtyři body obžaloby:

1. spiknutí proti světovému míru
2. plánování, rozpoutání a provedení útočné války
3. zločiny a provinění proti válečnému právu
4. zločiny proti lidskosti

Za nejvýznamnější nacisty bylo obžalobou označeno těchto 24 hlavních válečných zločinců:

Bormann Martin, nar. 1900, rolník, od roku 1933 vedoucí štábu Rudolfa Heiße; během 2. světové války nejbližší spolupracovník Hitlera v hlavním stanu vůdce. Zemřel začátkem května 1945 v Berlíně (v mezidobí prokazáno, během procesu však nejisté). Obžalován v nepřítomnosti pro bod 1, 3 a 4 obžaloby; uznán vinným z bodu 3 a 4 obžaloby a odsouzen k trestu smrti.

Dönitz, Karl, nar. 1891, velkoadmirál. Po Hitlerově smrti dne 2. května 1945 vedl říšskou vládu. Obžalován z bodu 1, 2 a 3 obžaloby; uznán vinným bodem 2 a 3 a odsouzen k 10 letům žaláře. Propuštěn v roce 1956. Zemřel v roce 1980.

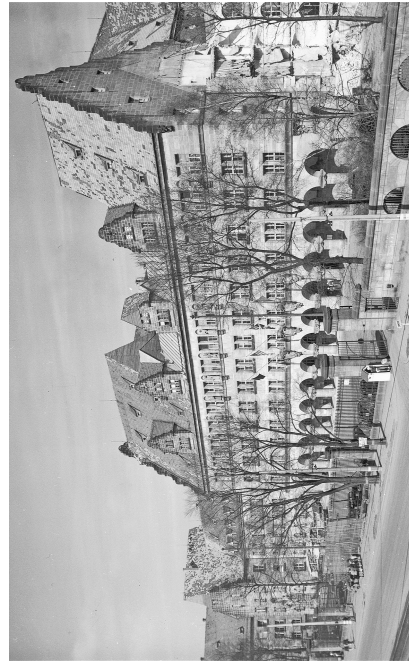
Frank, Hans, nar. 1900, advokát. Od roku 1939 generální guvernér v Polsku. Obžalován z bodu 1, 3 a 4; uznán vinným bodem 3 a 4 obžaloby; odsouzen k trestu smrti.

Frick, Wilhelm, nar. 1877, říšský ministr vnitra. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4; uznán vinným z bodu 2, 3 a 4; odsouzen k trestu smrti.

Fritzsche, Hans, nar. 1900, novinář. Od roku 1933 vedoucí zpravodajství v tiskovém oddělení ministerstva propagandy. Do jisté míry souzen na místě Goebbelse, který spáchal sebevraždu. Obžalován pro bod 1, 3 a 4; zproštěn obžaloby. Později odsouzen v jednom z denarcačních procesů k 9 rokům nucených prací; propuštěn na podzim 1950, zemřel v roce 1953.

Funk, Walter, nar. 1890, hospodářský novinář, říšský ministr hospodářství, od roku 1939 prezident Německé říšské banky. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4; odsouzen pro bod 2, 3 a 4 k trestu doživotí. V roce 1957 z důvodu nemoci propuštěn; zemřel v roce 1960.

Göring, Hermann, nar. 1893. Jako pruský ministr vnitra zřídil úřad tajné státní policie, který se byl později přeměněn na státní tajnou policii (Gestapo). Od roku 1936 mobilizoval hospodářské síly říše pro znovuzbrojení Německa. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4; odsouzen pro bod 1, 2, 3 a 4 k trestu smrti. V předvečer plánované popravy

spáchal sebevraždu požitím ciankaly. Původ kapslí jedu zůstal neobjasněn.

Heß, Rudolf, nar. 1894. Od roku 1933 zástupce Hitlera v NSDAP. V roce 1941 utkl za nevyjasněných okolností do Skotska, kde byl internován. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4; odsouzen pro bod 1 a 2 k trestu doživotí. Začátkem roku 1987 spáchal ve vězení pro válečné zločince v Berlíně – Spandau sebevraždu.

Jodl, Alfred, nar. 1890, generální plukovník, velitel řídicího štábu wehrmachtu a poradce Hitlera ve strategických a operativních záležitostech. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4 obžaloby; uznán vinným ve všech bodech obžaloby a odsouzen k trestu smrti.

Kaltenbrunner, Ernst, nar. 1903, advokát. Šéf státní policie a hlavního úřadu státní policie. Obžalován z bodu 1, 3 a 4; odsouzen pro bod 3 a 4 obžaloby k trestu smrti.

Keitel, Wilhelm, nar. 1882, generální polní maršál a velitel vrchního velení wehrmachtu. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4; uznán vinným v plném rozsahu a odsouzen k trestu smrti.

Krupp von Bohlen und Halbach, Gustav, nar. 1870. Obžalován jako představitel německého těžkého a zbrojního průmyslu z bodu 1, 2, 3, a 4 obžaloby. Z důvodu nezpůsobilosti účasti na soudním řízení v důsledku zranění způsobeného dopravní nehodou v roce 1944 bylo řízení proti němu zastaveno. Zemřel v roce 1950. (V roce 1948 v tzv. Krupp procesu – jednom z 12 následných USA-vojenských procesů – byl odsouzen jeho syn Alfried k 12 letům odnětí svobody a k trestu propadnutí majetku).

Ley, Robert, nar. 1890, chemik. V roce 1933 odstranil svobodné odbohy a vedl silné ideologicky zaměřenou Německou frontu práce. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4 obžaloby. 26.10.1945 spáchal v norimberském vězení sebevraždu.

Neurath, Konstantin von, nar. 1873, od roku 1908 v diplomatických službách. Od března 1939 do roku 1943 (od r. 1941 dočasně propuštěn) říšský protektor v Čechách a na Moravě. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4 obžaloby; uznán vinným ve všech bodech obžaloby; odsouzen k trestu 15 let odnětí svobody. Propuštěn v roce 1954 pro nemoc; zemřel v roce 1956.

Vydavatel: Oberlandesgericht Nürnberg (Vrchní zemský soud v Norimberku)

Fürther Str. 110, D-90429 Nürnberg

Text: Prof. Dr. Klaus Kastner

Fotografie: Ray D'Addario

Překlad: JUDr. Kateřina Brychtová, PhD. LL.M.

Další informace: www.olg-nuernberg.bavem.de

18.6.2007

Papen, Franz von, nar. 1879, vicekancléř v prvním Hitlerově kabinetu (1933), později velvyslanec ve Vídni a Ankaře. Obžalován z bodu 1 a 2 obžaloby; zproštěn obvinění. Následně v jenom z tzv. denarcačních procesů odsouzen k 8 letům nucených prací; v roce 1949 propuštěn; zemřel v roce 1969.

Raeder, Erich, nar. 1876, velkoadmirál, od roku 1943 vrchní velitel válečného námořnictva. Obžalován a odsouzen z bodu 1, 2 a 3 obžaloby k trestu doživotí; v roce 1955 z důvodu nemoci propuštěn; zemřel v roce 1960.

Ribbentrop, Joachim von, nar. 1893, obchodník, v letech 1938-1945 říšský ministr zahraničních věcí. Obžalován a odsouzen k trestu smrti (body 1, 2, 3 a 4 obžaloby).

Rosenberg, Alfred, nar. 1893, od roku 1941 říšský ministr pro obsazené východní oblasti. Obžalován a odsouzen k trestu smrti (body 1, 2, 3 a 4 obžaloby).

Sauckel, Fritz, nar. 1894, od roku 1942 hlavní Hitlerův zmocněnec pro „pracovní nasazení“ a jako takový odpovědný za 5 milionů v Německu totálně nasazených žen a mužů z obsazených území Evropy. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4 obžaloby; uznán vinným z bodu 3 a 4 obžaloby a odsouzen k trestu smrti.

Schacht, Hjalmar, nar. 1877, bankéř, prezident Říšské banky a ministr hospodářství, od roku 1944 v koncentračním táboře Flossenbürg. Obžalován z bodu 1 a 2 obžaloby; zproštěn obžaloby. Krátce nato z podnětu německých úřadů zatčen (do r. 1948), druhou instanci opět zproštěn; zemřel v roce 1970.

Schirach, Baldur von, nar. 1907, vůdce říšské mládeže, od roku 1940 župní hejtmán ve Vídni. Obžalován z bodu 1 a 4 obžaloby; uznán vinným z bodu 4 obžaloby a odsouzen na 20 let; v roce 1966 propuštěn; zemřel v roce 1974.

Seyß-Inquart, Arthur, nar. 1892, advokát; v letech 1940 – 1945 říšský komisař pro okupovanou holandskou území. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4 obžaloby; uznán vinným bodem 2, 3 a 4 obžaloby a odsouzen k trestu smrti.

Speer, Albert, nar. 1905, architekt; od roku 1937 generální stavební inspektor pro Berlín; v letech 1942 – 1945 říšský ministr pro vyzbrojení a munici. Obžalován z bodu 1, 2, 3 a 4 obžaloby; odsouzen pro bod 3 a 4 obžaloby k trestu 20-ti let odnětí svobody; v roce 1966 propuštěn; zemřel v roce 1981.

Streicher, Julius, nar. 1885, učitel. V roce 1923 založil týdeník „Der Stürmer“ („Útočník“ - publicistický orgán podněcující štvání proti židům), jehož vlastníkem a vydavatelem zůstal do roku 1945 (přestože byl v roce 1944 jmenován župním hejtmánem Franku). Obžalován z bodu 1 a 4 obžaloby; odsouzen pro bod 4 obžaloby k trestu smrti.